

Asia: LVM/891/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Liikennevirasto on yksi Mobilia säätiön 30 taustayhteisöstä ja yksi neljästä perustajataustayhteisöstä. Mobilia säätiö pitää yllä valtakunnallista tieliikenteen alan erikoismuseo Mobiliaa Kangasalla. Mobilia säätiö toivoo, että uudistuksessa otetaan huomioon tieliikenteen alan kulttuuriperinnön suojelemiseen liittyvät tehtävät, jotka olisi syytä mainita myös laissa molempien virastojen osalta.

Yleisperustelut

Mobilia säätiö pyytää ottamaan valmistelussa huomioon, että nykyiset kulttuuriperintötehtävät ja niiden rahoitus ja henkilöresurssit turvataan uudistuksessa. Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota siihen, että vuoropuhelu eri virastojen välillä säilyy, sillä kulttuuriperintötehtävät liittyvät olennaisesti myös käytössä oleviin väyliin, jotka jäisivät uudistuksessa Väylävirastoon, kun taas muu osa siirtyisi Liikenne- ja viestintävirastoon.

Liikennevirasto on hoitanut kulttuuriperintötehtäviä hyvin. Sen alaisuudessa toimii tällä hetkellä muun muassa perinnetoiminnan ohjausryhmä, joka tekee laajaa yhteistyötä alan kulttuuriperintöorganisaatioiden kanssa. Kulttuuriperintöasiat on otettu huomioon eri liikennemuodoissa ja viraston ote on ollut aktiivinen. Tämä ote tulisi säilyttää myös uudistuksessa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Tienpidon perinnetoimintaa koskevat tehtävät ja vastuut sekä työnjako Liikenneviraston ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kesken on määritelty Liikenneviraston kirjeessä 4740/033/2010 6.9.2010 Mobiliassa 20.5.2010 pidetyn neuvottelun pohjalta. Mobiliassa säilytettävän tienpidon museokokoelman eli tiehallintokokoelman omistaja on Tiehallinnon lakattua Liikennevirasto. Kokoelmaa on kartutettu vuosien aikana ELY-keskuksista tulleella esineistöllä.

Kokoelman kartuttamisesta tulisi varmistua myös valmisteilla olevien virasto- ja maakuntaudistuksen toteuduttua. Kokoelman omistajuus tulisi säilyttää valtion virastolla.

Mobilia säätiön ja rakennukset omistavan Kiinteistö Oy Tieliikennemuseon hallinnossa edustajat voivat olla joko Liikennevirastosta tai Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Liikennehallinnon uudistuksessa 1.1.2010 Tiehallinnon kiinteistövarallisuus siirtyi Liikennevirastolle, jonka omistus Kiinteistö Oy Tieliikennemuseosta on 48 %. Kangasalan kaupunki omistaa 48 % ja Mobilia säätiö 4 %. Yhtiöjärjestyksen mukaan ainoastaan Mobilia säätiöllä (B-osakkeet) on käyttöoikeus yhtiön hallinnassa oleviin rakennuksiin. Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo on yleishyödyllinen voittoa jakamaton yhtiö, jonka omistus tulisi edelleen pitää julkishallinnolla. Omistajina olisivat valtion virasto 48 %:n, Kangasalan kaupunki 48 %:n ja Mobilia säätiö 4 %:n osuuksilla.

Pirkanmaan ELY-keskus kattaa tällä hetkellä toimintamäärärahoistaan (työ- ja elinkeinoministeriön kanssa tehdyn strategisen tulossopimuksen puitteissa) KOHO-sopimuksen mukaisesta museokokoelman hoidosta ja säilytyksestä sekä museoteiden ja -siltujen kokoelman kehittämisestä samoin kuin muista tienpidon perinnetoimintaan liittyvistä projekteista, matkakuluista ja yms. aiheutuvat hallinnolliset kustannuksensa. Pirkanmaan ELY-keskukselle asetuksen "Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta" 208/2016 7 §:n kohdan 9 "tienpitoviranomaisen perinnetoimintaan liittyvät tehtävät" siirtyessä maakuntaudistuksen toteutuessa 1.1.2020 valtion virastolle, pitää tätä toimintaa varten varattu rahoitus varmistaa jatkossa. Rahoitus on siirretty 1.1.2010 liikenne- ja viestintäministeriön budjetista työ- ja elinkeinoministeriön budjettiin.

Mobilia säätiön yhteydet sekä Pirkanmaan ELY-keskukseen että Liikennevirastoon ovat kiinteät. Muun muassa hallituksen puheenjohtaja Heikki Ikonen edustaa Liikennevirastoa. Lisäksi edellä kuvatun mukaisesti Liikennevirasto on mukana Kiinteistöosakeyhtiö Tieliikennemuseossa, josta omistaa yhdessä Kangasalan kaupungin kanssa enemmistön.

Mobiliassa palvelusopimuksella säilytettävän tiehallintokokoelmaan kuuluu yli 30 000 objekta. Kokoelma on ainutlaatuinen ehjä kokonaisuus, jota kartutetaan ja kunnostetaan vuotuisten suunnitelmien mukaan. Lisäksi Mobiliaan on tallennettu Liikenneviraston kanavamuseoiden esineistöä ja valokuvia yli 4 000 objekta. Uudistuksessa tulisi huomioida valtion hallinnollinen roolin säätiössä sekä siitä erillisen kokoelmien hoitoa koskeva palvelusopimus, ja sitä kautta ainutlaatuisen kokoelman turvaamisen jatkossakin.

Näiden sopimusten ulkopuolelta Pirkanmaan ELY-keskus ostaa myös konsultointitehtäviä, jotka liittyvät muun muassa käytössä olevan museotie- ja siltaverkon hoito- ja ylläpitosuunnitelmiin. Rahoitussuunnitelmissa tulisi huomioida, että vuosittain sekä Liikennevirasto että Pirkanmaan ELY-keskus ovat hyödyntäneet Mobilian osaamista tieliikenteen perinteeseen liittyvissä projekteissa ja tehtävissä. Pitkäaikaisena sopimuksena voidaan mainita Liikenneviraston viiden kanavamuseon koordinointi vuonna 2017 solmitulla palvelusopimuksella.

Pirkanmaan ELY-keskuksessa on nimetty perinnevastaava, joka koordinoi ELY-keskusten perinnetoimintaa valtakunnallisesti sekä toimii Mobilian yhteyshenkilönä ja valvoo Liikenneviraston puolesta kokoelmanhoitosopimuksen toteutumista. Lisäksi jokaisessa ELY-keskuksessa on nimetty perinneyhdyshenkilö, joka huolehtii oman alueensa perinneasioista. Mobilia järjestää perinneyhdyshenkilöille valmennuspäiviä, ottaa heiltä vastaan materiaalia ja opastaa tarvittaessa. Mobilia säätiö pyytää ottamaan huomioon, että jatkossakin perinneasiat olisivat tasavertaisessa asemassa valtakunnallisesti ja toimintaa koordinoisi perinnevastaava.

Tällä hetkellä myös museoteiden ja -siltojen hoito- ja ylläpitosuunnitelmien kohteita valittaessa otetaan huomioon tulevat urakkakilpailutukset ja suunnitelmat siirretään osaksi niitä. Jatkossa tämä yhteistyö olisi syytä turvata, kun perinneasiat ja väylien kunnossapitoon liittyvät tehtävät hoidetaan eri virastoissa.

Lakiehdotukset

-

Rytky Heidi
Mobilia säätiö